

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva Kolledž
Õppekava “Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas”

Natalja Markova

**LAPSEVANEMATE ARUSAAM KODU JA LASTEAIAS
KOOSTÖÖST LAPSE TOETAMISEL PILOOTPROJEKTIS
OSALEVATE LASTEAEDEDE NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Eelkoolipedagoogika nooremlektor Lehte Tuuling MA

Narva 2022

KINNITUS

Kinnitan, et olen koostanud käesoleva lõputöö iseseisvalt. Kõik selleks kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli Narva kolledži üliõpilaste kirjalike tööde juhendi nõuetest.

.....

Natalja Markova

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Natalja Markova (sünnikuupäev: 22.08.1998)

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Lapsevanemate arusaam kodu ja lasteaia koostööst lapse toetamisel pilootprojektis osalevate lasteaedade näitel“, mille juhendaja on Lehte Tuuling, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Natalja Markova

14.05.2022

SUMMARY

Parents' understanding of home and kindergarten cooperation in supporting a child on the example of kindergartens participating in a pilot project.

The pre-school child is mainly affected by the home and kindergarten. Cooperation between the main environments around the child is essential to maximize the child's development. This is especially important to support the child's acquisition of a second language. It has been found that the more coherent the network with the child, the more effective it is in influencing the child's linguistic development. In order to enhance the child's development through language learning and to promote co-operation between different parties has been created a pilot project "Professional Estonian speaking teacher in a Russian speaking group". In this project, the Russian speaking group will study only in Estonian. As the project is still relatively new and still in the testing phase, there was no previous study focusing on parental assessment. Based on this, the aim of this bachelor's thesis was to find out how parents evaluate the cooperation between home and child care institution and their contribution to create beneficial conditions for acquiring Estonian as a second language in kindergartens participating in the pilot project "Professional Estonian Teacher in Russian group".

The theoretical part of the bachelor's thesis gave an overview of the cooperation between home and kindergarten and its importance, methods of cooperation and parental support in acquiring a child's second language, described the principles of the pilot project "Professional Estonian speaking teacher in a Russian speaking group". The aim of the survey was to analyze how parents evaluate the co-operation between the home and the child care institution and their contribution to create beneficial conditions for the child's acquisition of Estonian as a second language in regards with this project.

The first research question of the empirical part has shown how parents evaluate the importance of the pilot project "Professional Estonian speaking teacher in a group with Russian children" for acquiring Estonian as a second language. The results of the survey concluded that parents are still very satisfied with the project and are aware of its character. Parents like the fact that Estonian speaking teacher supports children with learning second language. Also they marked that children have made great progress in a short time. Parents

consider the project very important for children to acquire Estonian as a second language, as it promotes the child's learning of a second language, gives them the opportunity to continue education steps in Estonian school further and get experienced with Estonian culture and traditions. Also it inspires the kid to communicate with other children. The parents found more strengths than weaknesses in the project. The only weakness of the project is that the child is more overloaded than usual and sometimes the child may be struggling about something because he/she does not understand the Estonian so well yet. The strongest aspect is considered by the parents that the child can learn Estonian though.

The second research question was: how parents support the child's acquisition of Estonian as a second language at home. It turned out that despite the fact that the home language is Russian, they mostly support their child's development at home and have a good attitude towards the child's use of Estonian at home. The child's language development is supported by parents through conversation, games, reading books and teaching poems to children. More than half of the parents replied that they were interested in the learning materials and topics that their child was studying with the group teacher in kindergarten, and that they were repeating and consolidating the knowledge they had gained in kindergarten at home with the child.

The third research question helped to find out how parents evaluate the cooperation between home and childcare in the conditions of the project. It turned out that the majority of parents appreciate the cooperation with the kindergarten. Most of the cooperation is with a group teacher and an Estonian-speaking teacher. Parents are also satisfied with the information they share about their child's developmental results. It turned out that when parents are facing lack of information, they ask teachers themselves. It shows that parents are interested in their child's developmental outcomes. Parents receive information usually on Facebook and different online private group chats.

In conclusion, it can be pointed that all the research questions settled were answered and the goal of the bachelor's thesis has been achieved. The number of parents participating in the study is rather small, so it is recommended to conduct a further study with a larger sample and to make more thorough and general conclusions.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	7
1. KODU JA LASTEAIA KOOSTÖÖ LAPSE TEISE KEELE OMANDAMISEL	9
1.1. Kodu ja lasteaia koostöö ja selle olulisus	9
1.2. Koostöö meetodid ja lapsevanema toetus lapse teise keele omandamisel	11
1.3. Pilootprojekt "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas"	13
2. UURINGU METOODIKA	17
2.1. Uurimistöö eesmärk	17
2.2. Uurimismeetod ja protseduur	17
2.3. Valimi moodustamine ja iseloomustus	18
3. UURINGU TULEMUSED	20
3.1. Lapsevanemate toetus lapse eesti keele kui teise keele omandamisel	20
3.2. Lapsevanemate hinnangud kodu ja lasteaia koostööle	24
3.3. Lapsevanemate hinnangud projektile "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas"	27
KOKKUVÕTE	31
KASUTATUD ALLIKAD	33
LISA	36

SISSEJUHATUS

Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava kohaselt on õppe- ja kasvatustegevuste üldeesmärgiks lapse mitmekülgne ja järjepidev arendamine kodu ning lasteasutuse koostöös. Õppe- ja kasvatustegevus peab toetama nii lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset kui ka emotsionaalset arengut. (Koolieelse..., 2008) Kuna last mõjutavateks peamisteks keskkondadeks on kodu ja lasteaed ning selleks, et lapsele oleks loodud võimalikult soodsad tingimused arenguks, on oluline vanemate ja lasteaia pidev koostöö. Lasteaia ja kodu efektiivne koostöö tagab lapse kiirema kohanemise ning sulandumise. Laps peab nägema, et tema vanematel on õpetajaga kontakt. Koostöö vanematega tekitab ka usalduslikuma suhte õpetaja ja lapse ning õpetaja ja vanemate vahel. (Bramersfeld jt, 2013)

Ajast-aega on lasteaiaühmades teise kodukeelega lapsi ning tänapäeval kohtame seda järjest rohkem. Sageli ei valda ka nende laste vanemad eesti keelt ning ootavad pigem seda, et laps omandaks keele lasteaias. Samas on leitud, et eesti keele õppimise seisukohast on sama tähtis ka vanemate toetav suhtumine, nende enda motiveeritus õppida kohalikku keelt ning arendada ka koduses keskkonnas lapse keeleõpet. (Tuul, Kirbits ja Kinkar, 2011) Kui õpetaja ülesandeks on toetada lapse keelelist arengut lasteaias, siis vanemad peaksid selle eest hoolitsema kodus (Gammelgard, 2008). Selleks, et lapsevanemad saaksid koduses keskkonnas lapse keelelisele arengule tähelepanu pöörata, saavad õpetajad vanemaid juhendada ning neile erinevaid meetodilisi nippe soovitada (Märka, Kuuspalu ja Soll, 2009). Kuid kõige selle juures on olulisimaks see, et vanemal oleks motivatsiooni seda teha (Häidkind ja Palts, 2014).

2018. aastal töötati Haridus- ja Teadusministeeriumi välja pilootprojekt „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas“, mille eesmärk on tagada alushariduses kõigile lastele võrdsed võimalused ja eesti keele oskus tasemel, mis on vajalik põhihariduse omandamiseks (Haridus- ja Teadusministeerium, 2022), lisaks äratada lastes huvi eesti keele ja kultuuri vastu ning motiveerida eesti keelt õppima (Lasteaed Tareke, 2022). Nüüdseks on selle projektiga liitunud 40 lasteaeda üle kogu Eesti. Kuna see projekt on niivõrd uus, siis pole veel läbi viidud uuringut, mis keskenduks lapsevanemate ja lasteaia vahelisele koostööle ning sellele, millise panuse annavad projektis osalemiseks just lapsevanemad. Seda on oluline uurida, kuna lapsevanema ja lasteaia vahelisel koostööl on

väga suur roll lapse arengus. Lisaks on pilootprojekti üks peamistest põhimõtetest partnerlus lapsevanemaga (Lasteaed Tareke, 2022).

Eelnevast lähtuvalt on käesoleva bakalaureusetöö eesmärk välja selgitada, kuidas hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse vahelist koostööd ja oma panust soodsate tingimuste loomisel eesti keele kui teise keele omandamisel pilootprojektis „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas” osalevates lasteaedades.

Eesmärgi täitmiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Kuidas lapsevanemad hindavad pilootprojekti "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas" tähtsusest laste eesti keele kui teise keele omandamisel?
2. Kuidas toetavad lapsevanemad kodus lapse eesti keele kui teise keele omandamist?
3. Milliseks hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse koostööd projekti tingimustes?

Bakalaureustöö koosneb teoreetilisest ja empiirilisest osast. Teoreetilises osas antakse ülevaade kodu ja lasteaia vahelisest koostööst ning selle tähtsusest, lisaks kirjeldatakse koostöö olulisust lapse teise keele omandamisel. Samuti antakse ülevaade viimastel aastatel järjest populaarsust kogunud pilootprojektist “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas”. Empiirilises osas kirjeldatakse uuringu meetodikat, valimit, andmekogumist, andmeanalüüsi ning tuuakse välja uuringu tulemused. Viimasena tehakse kokkuvõtte.

Käesolevas töös kasutab autor kvantitatiivset uurimisviisi, kogudes andmeid ankeetküsitlusega Ida-Virumaa venekeelsetes rühmades käivate laste vanematelt, kelle laps käib lasteaias, mis on liitunud pilootprojektiga “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas”. Ankeetküsitlused viidi läbi veebikeskkonnas Google Forms. Andmete analüüsimiseks kasutati võrdlevat ja üldistavat meetodit ning andmeid analüüsiti tabelarvutusprogrammis *Microsoft Excel 2016*.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad ja muud kirjandusallikatest saadud andmed on viidatud. Kasutatud kirjanduse loetelu on välja toodud töö lõpus.

1. KODU JA LASTEAIA KOOSTÖÖ LAPSE TEISE KEELE OMANDAMISEL

Käesolevas peatükis antakse ülevaade kodu ja lasteaia koostöö mõistest ja olulisusest, lisaks meetoditest, mida lasteaed ja kodu saavad koostöös rakendada, et toetada lapse teise keele omandamist. Samuti antakse ülevaade teise keele õppimist toetavast pilootprojektist “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas”.

1.1. Kodu ja lasteaia koostöö ja selle olulisus

Koostöö on kollektiivne tegevus ehk kaks või enam inimest teevad koostööd oma eesmärkide või ühise kollektiivse eesmärgi saavutamiseks (Tuomela, 2000) Koostöö on olukord, kus püütakse leida viis, mis võimaldaks arvestada erinevate osapoolte huvidega. Koostöö puhul oluline, et poolte vahel on mõistev suhtumine ning teineteise mõistmine. (Deutch, 2006)

Viimasel aastakümnel rõhutatakse kodu ja lasteaia/ kooli koostöö olulisust, samas on leitud, et selle teostamine on suhteliselt keeruline. See võib olla veelgi keerulisem teatud olukordades, näiteks maapiirkondades või puudub õpetajatel ametialane pädevus, lapsel pole vanemaid või vanematel on piiratud arusaam hariduse tähtsusest. Sageli on nii, et vanemad on kaasamise suhtes passiivsed ning kalduvad usaldama õpetajaid. (Zhang, Yu ja Guo, 2021) See aga ei ole lapse arengu seisukohalt parim lahendus, sest kõige paremad arengutingimused loob lapsele see, kui kodu ja lasteaed teevad koostööd. Ginteri (2011) kohaselt on koostöö vajalik selleks, et leida igale lapsele just tema võimete kohane tegevus. See tähendab, et kodu ja lasteaed peavad oma hoiakuid ühitama, sõlmima kokkuleppeid tööjaotamises, vahetama infot ning kaasama vajalikku tugistruktuuri. (Ginter, 2011)

Vanemate osalemine lasteaiaiga seotud aspektides on äratanud aga enim tähelepanu arengupsühholoogias. Lapsevanema ja õpetaja koostöö mängib olulist rolli lapse arengus. Nagu eelnevalt mainitud, siis lapse arengut mõjutab positiivselt see, kui ta saab olla komplektis omavahel seotud süsteemidega, mis avaldavad talle mõju. See tähendab, et lapse areng ei sõltu vaid üksikutest teguritest, vaid süsteemidest tema elukeskkonnas. (Bronfenbrenner, 1979) Vanemate ja lasteaia koostöö on lapse arenguks oluline sellepärast, et see võimaldab suurendada järjepidevust ja pakkuda ühtselt hariduslikku keskkonda.

Lisaks mõjutab lapsevanema ja õpetaja koostöö lapse kogemust nii lasteaia kui kodus. See toob kaasa mitmeid positiivseid tulemusi, sealhulgas vähemaid käitumisprobleeme, paremat sotsiaalset käitumist ning kõrgemaid saavutusi. (Pirchio, Tritrini, Passiatore ja Taeschner, 2013) Walker jt (2007) leiavad, et koostöö soodustab lapse kognitiivset arengut ja sisaldab elemente, mis on unikaalsed koolieelses eas, kuna lapsed sõltuvad suuremas osas vanemlikust järelvalvest ja toetusest.

Bramersfeldi jt (2013) kohaselt mõjutab sageli lapsevanemate koostöövalmidust üldine lasteaia õhkkond. On leitud, et lapsevanemate osalus lapse hariduses on äärmiselt oluline, kuid sealjuures mängib suurt rolli vanemate motiveeritus. Vanemaid saavad motiveerida peamiselt lasteaia õpetajad või juhtkond, kes teevad võimalikult palju selleks, et vanemad oleksid kaasatud. (Bramersfeld jt, 2013) Seejuures lapsevanemate kaasatus on seotud laste õppimisega, kuid samas on leitud, et on vaja enamasti ehk suuremat lapsevanemate pühendumust ja omavastutust tegevustele. Kodupõhine kaasamine hõlmab käitumist ja tegevusi, mis soodustavad kodust õppimiskeskonda. Näiteks võib lapsele tuua õppematerjale, toetada teda kodutööde tegemisel ja teha koos arengut toetavaid stimuleerivaid tegevusi. (Goodall & Montgomery, 2014)

Koolipõhine kaasamine viitab tegevustele koolis, mille eesmärk on osaleda laste õppimises, nagu vabatahtlik töö lapse klassiruumis või klassiekskursioonid, mis võimaldavad vanematel jälgida oma lapsi hariduskeskkonnas ja paremini kodus tegutseda (Barnett jt, 2020). Lisaks tuleb lapsevanemal ja õpetajal tihedalt suhelda seoses lapse õppetegevuse ja edusammudega, näiteks isiklikult või telefoni teel rääkida lapse õppimisest, jagada lapsega seotud ootusi ning arutada kodutöid, mida vanem saaks lapse arendamiseks kodus ise ära teha. (Walker jt, 2007) Kodu-lasteaia vaheline suhtlus annab vanematele võimaluse saada rohkem teavet oma laste käitumis-, haridus- ja arengutulemuste kohta õpetajatelt, kes tegelevad nende lapsega igapäevaselt, ning seada realistlikud eesmärgid (Sheridan et al., 2011). Väiksema hariduskogemusega või madalama sotsiaalmajandusliku taustaga vanemad võivad eriti kasu saada õpetajate praktika jälgimisest või õpetajatega suhtlemisest (Barnett jt, 2020)

Lapsevanemate ja lasteaia vaheline koostöö on lapse arengu seisukohalt väga oluline. Sageli on vanematega koostöö tegemine keeruline, sest kõik vanemad ei ole koostööaltid ja usaldavad lapse õpetamisel pigem õpetajat. Küll aga on lapse arengu seisukohalt oluline, et

vanemad ja lasteaed teeks pidevalt koostööd ning seda peamiselt selleks, et laps saaks just enda võimetekohased tegevused. Lisaks ei piisa vaid lasteaia õpetatust, vaid on oluline, et kodus keskkonnas kinnistatakse õpitud. Samuti tuleb koostööd teha selleks, et ühiselt arutleda eesmärkide ja ootuste üle lapse suhtes. See tähendab, et kui lasteaial ja vanematel oleks lapse suhtes erinevad ootused, siis see mõjutaks lapse arengut hoopis negatiivselt.

1.2. Koostöö meetodid ja lapsevanema toetus lapse teise keele omandamisel

Lapse elus mängib olulist rolli alusharidus, see tähendab, et minnakse üle uude sotsiaalsesse keskkonda, kus lapsed omandavad uusi käitumisharjumusi, suhtlevad omaealiste ja teiste täiskasvanutega. Mitte- eesti kodukeelega lapse jaoks tähendab lasteaeda minek ka uue keele õppimist, millest kujuneb tema edasine hariduskeel. Laps õpib olema kakskeelne ning õpib suhtlema teist keelt kasutavate inimestega. Selleks, et lapse keeleõpe oleks edukas, on oluline lasteaia ja lapsevanemate vaheline koostöö.

Lukk (2005) leiab, et lapse arengut mõjutab enim positiivselt see, kui kõik erinevad osapooled teevad tihedat koostööd: kodu, lasteaia juhtkond, õpetajad. Ta selgitab, et mida ühtsem on lapsega tegelev võrgustik, seda tugevam on ka selle mõju lapse keelelisele arengule. Seejuures on Ginter (2011) välja toonud järgmised koostöövormid, mida saab rakendada: lapsevanemate koosolek, telefonivestlused, infopäevad, perevestlus, arenguestlus, kodukülastus, e-kiri, lasteaia külastamine, lahtiste uste päev, ühisüritused, koolitused lapsevanematele, kasvatus- ja tugikomisjon, ühiskoolitused lapsevanematele ja õpetajatele, infovoldikud/stendid, küsitlused, lapsevanem abiõpetajana tunnis, lapsevanema kaasamine õpetajana sh õuesõppes või ekskursioonil töökohta või ümarlaud.

Häidkind ja Palts (2014) lisavad, et kodulehekülge ja /või infovoldikuid on vajalikud selleks, et lapsevanemad oleksid teadlikud, milline eripära lasteaial on ning oskaks valida, kuhu lasteaeda laps panna. Koosolekud ja ümarlauad on tähtsad selle poolest, et lapsevanemad saaksid lasteaiale küsimusi esitada ning seal seletatakse lahti lasteaiaiga seotud olulised teemad. Lisaks saab ümarlaua kaudu lapsevanemaid koolitada, ette valmistada ja ühtlasi arendada neis usaldust. Arenguestluseid peetakse seetõttu, et lasteaia õpetajad saaksid infot kodus toimuvast, vanemate kogemustest ja arusaamadest. Õpetajad leiavad, et arenguestlus on selleks parim koostöövorm. Tugispetsialistide kõnetunde kasutatakse peamiselt selleks, et nõustada lapsevanemaid, lisaks juhendada vanemaid kodusteks tegevusteks.

Kui teise emakeelega laps tuleb lasteaeda, on oluline lapsevanemale esiteks selgitada lapse keelelise arengu küsimusi, lisaks saada ülevaade vanemate ootustest ja selgitada neile lasteaia pakutavaid võimalusi. (Märka, Kuuspalu ja Soll, 2009) Lisaks tuleb lapsevanematelt küsida äärmise taktitundega võrdväärse dialoogi käigus küsimusi lapse ja nende koduse olukorra kohta. Vestluse käigus saavad ka lapsevanemad infot lasteaia ja õpetaja kohta. (Lall & Minlibajeva, 2007) On oluline, et lapsevanematele selgitatakse, et iga laps omandab keelt erinevalt, see tähendab, et erinevate meetodite järgi ning erinevas tempos. Teise keele omandamist ei saa õpetaja sundida, vaid saab panustada selle väärtustamisse, näiteks luuletuste lugemine, laulmine. Õpetaja saab lapsevanemale tutvustada emakeele arendamise võimalusi. On oluline, et vanem teadvustaks, et lapse emakeelse arengu eest jääb vastutajaks pere, mitte lasteaed. Lasteaed toetab seejuures muu emakeelega laste tasakaalustatud kakskeelsuse kujunemist. (Märka, Kuuspalu, Soll, 2009)

Õpetajate ja muu kodukeelega lapse vanemate omavaheline suhtlemine ning teineteisest arusaamine on lapse arengu toetamise aspektist väga oluline. Mitte-eesti kodukeelega lapse arengu toetamine lasteasutuses ei ole ainult õpetaja ülesanne, vaid lisaks lapsega tegelevatele teistele spetsialistidele on õpetaja peamised koostööpartnerid lapse vanemad. (Märka, Kuuspalu, Soll, 2009) Koostöös lapsevanemaga luuakse usalduslik õhkkond, mis on lapse normaalse ja eakohase arengu tähtis tegur. (Lall & Minlibajeva, 2007) Koostöö lastevanematega on oluline. Selle tulemusena saavad lastevanemad paremini aru lasteaiaõpetaja rollist kooliks ettevalmistamisel, lapse edusammudest ja probleemidest, lapsevanemad õpivad oma last kodus juhendama ja aitama, saavad parema ülevaate sellest, mida laps lasteaias kogeb. Oluline on julgustada lastevanemaid rääkima oma lastega võimalikult palju, õppima koos lapsega eesti keelt, näiteks nimetama esemeid kodus või tänaval ning otsima koos lapsega eestikeelset keskkonda. (Kärtner jt, 2006)

Muu kodukeelega lapse vanemad ei oska enamasti lapse õppekeelt ega saa teda seetõttu teises keeles aidata. Õpetaja juhiste järgi võiks lapsevanem muretseda koju eestikeelseid lasteraamatuid, helikassette või CDsid, vaadata koos lapsega eestikeelseid telesaateid ning osaleda väljapool lasteaeda toimuvatel eestikeelsetel üritustel. Ka lasteaias peaks olema muu kodukeelega laste emakeelset lugemisvara. (Märka, Kuuspalu, Soll, 2009) Lapsevanem saab lisaks lasteaias õpitule kodus arendada teist keelt läbi igapäevase suhtlemise või tegevuste, mängude kaudu. Lasteaias õpitakse pigem igapäevaseid sõnu. Tegelikult neid ei õpita otseselt, vaid need saavad selgeks erinevate tegevuste käigus, näiteks hõlbustab arusaamist

ja keeleõpet tegevuste kommenteerimine: kui laps läheb käsi pesema, siis õpetaja näitab ja ütleb: “See on seep. See on vesi. Ma pesen käsi.” Kui laps peseb käsi, siis on ka väga hea kommenteerida: „Ma pesen käsi.“ Kui järjekindlalt osutada asjadele ja kommenteerida tegevusi, siis tuleb ka arusaamine. (Lall & Minlibajeva, 2007) Lisaks tuleb ka vanematele rääkida sellest, kuidas lasteaiaaegne laps pole teadlik keeleõppija ehk ta ei saa aru mõistetest nagu täht, häälik ja lause. Lasteaias õpivad lapsed läbi mängu ning osalevadki meeleldi vaid nendes tegevustes, mis huvi pakuvad. Nende tegevuste abil matkib laps oma eakaaslast ja õpetajaid ja nii kinnistuvad mõnedki sõnad kiiremini. (Kärtner jt 2006)

Lasteaias lähtuvad kõik tegevused ühistest eesmärkidest ja toetuvad koostööle teiste õpetajate ja lastevanematega. Eesti keele õpetaja selgitab lastevanematele keeleõppe eesmärgid ja sisu, keeleõpetuse metoodikaid, põhjendab töövõtete valikut. Lisaks tutvustab õpetaja vanematele, milline on soodne keelekeskkond ning julgustab kasutama eesti keelt. Seejuures on lapsevanema huvi oma lapse õppetegevuse vastu ja eesti keele õppe toetamine väljaspool lasteaeda lapsele väga tähtis. Nii võib lapsevanem osta koju eestikeelseid lasteraamatuid, suunata last kodus vaatama eestikeelset lastesaadet ning suhtlema eesti lastega. Selleks, et võõrkeeleõpe oleks tõhusam, peaksid lapsevanemad olema kursis keeleõppe planeerimisega, tegevuste sisu ja kestusega, keelerühma koosseisuga, mänguliste õpetamisvõtetega ja õpitu pideva kordamise vajadusega. (Kärtner jt, 2006)

Selleks, et lapsel läheks teise keele omandamine sujuvalt, on oluline lasteaia ja kodu pidev koostöö. Vanemad peavad olema teadlikud sellest, kuidas lapsed lasteaias läheb ja milliseid meetodeid keeleõppeks kasutatakse. Lisaks saab õpetaja anda vanematele juhiseid ning näpunäiteid/meetodeid, kuidas kodus keskkonnas lapse teise keele omandamisele kaasa aidata. Peamine koostöövorm seisnebki teise kodukeelega lapse õpetamises selles, et nii lasteaed kui vanemad on teadlikud üksteise õpetamismeetoditest ning kuulavad ja avestavad teise poolega.

1.3. Pilootprojekt “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas”

Projekt „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas“ sai alguse 2018. aastal, sellele pani aluse Haridus- ja Teadusministeerium. Pilootprojekt on saanud palju positiivset tagasisidet nii lasteaedadelt kui koolidelt. Esialgu liitusid projektiga vaid mõned

Tallinna ja Ida-Virumaa lasteaiaid, kuid praeguseks on projektiga liitunud kokku 40 lasteaeda ehk see koosneb 57 lasteaiarühmast. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2021)

Projekti eesmärk on “tagada alushariduses kõigile lastele võrdsed võimalused ja eesti keele oskus tasemel, mis on vajalik põhihariduse omandamiseks.” (Haridus- ja Teadusministeerium, 2021) Peamisteks põhimõteteks on (Lasteaed Tareke, 2022):

- 1) toetada laste arengut läbi keeleõppe,
- 2) rakendada lapsest lähtuvat õppe- ja kasvatustegevust,
- 3) suhelda vaid eesti keeles,
- 4) kasutada mängulist õppetegevust,
- 5) süsteemsus,
- 6) järjepidevus,
- 7) lõimitud tegevus,
- 8) meeskonnatöö venekeelsete õpetajatega,
- 9) luua kvaliteetne õppe- ja kasvukeskkond,
- 10) teha koostööd lapsevanematega.

Pilootprojekti rakendatakse näiteks lasteaias Tareke selliselt, et eestikeelsed rühmaõpetajad kavandavad tegevusi koos venekeelsete rühmaõpetajatega. Enne õppeaasta algust koostatakse eestikeelsete tegevuste õppeaasta tegevuskava lähtudes rühma ühisest temaatilisest tegevuskavast. Kõik eesmärgid ja tulemused on seotud eesti keele omandamisega. Tegevused kavandatakse üldjuhul üheks kuuks, kuid üht teemat käsitletakse kaks nädalat. Eestikeelseid tegevusi kavandatakse lihtsamal vormil vastavalt lastele. (Lasteaed Tareke, 2022)

Pilootprojekti alusel töötavad ühes rühmas korraga kaks õpetajat. Üks õpetaja suhtleb korraldab õppe- ja kasvatustegevust vene keeles ja teine õpetaja teeb seda eesti keeles.. Eestikeelne õpetaja juhendab ja viib läbi igapäevaseid tegevusi, lisaks õppetööd eesti keeles, aga seda paralleelselt venekeelse õpetajaga. Lapsed jagatakse väiksemateks rühmadeks. Näiteks kui minnakse jalutama, viib eestikeelne õpetaja läbi õuesõpet ja õpetab sõnavara. Eestikeelne õpetaja viib kõik tegevused läbi eesti keeles. Samuti kasutab õpetaja lapsele arusaadavaid võtteid (miimikas, žeste, kehakeelt jne). (Tallinn, 2022) Vastavalt projektile, peaks 6-7 aastase lapse õppe- ja kasvatustegevuse tulemused olema järgmised:

- hindab ja austab eesti kultuuri ja eesti keelt kui oma kodumaa keelt;
- meeldib rääkida eesti keeles ja tahab rohkem õppida;
- mõistab eesti keeles lihtsamaid vestluse teemasid;
- mõistab antud juhendeid ja täidab neid;
- reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldusele;

- mõistab etteloetud ja jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu;
- tunneb ära õpitud/ omandatud sõnad ja väljendid ning mõistab neid, kasutab oma kõnes;
- kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates situatsioonides;
- oskab alustada ja lõpetada tavalist vestlust; vastab küsimustele, esitab küsimusi;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- tunneb eesti keele tähti; oskab kirjutada tähti ja lühikesi sõnu;
- oskab kirjutada oma nime trükitähtedega; loeb lühikesi sõnu;
- tunneb ja nimetab Eesti rahvussümboleid;
- nimetab eesti rahvustoitu;
- tunneb riigi nimetust ja pealinna; oskab nimetada Eesti linnu, näitab neid kaardil; oskab nimetada mõnda Eesti kohanimetust; oskab nimetada Eesti tuntumaid inimesi.

Siiani ei ole Eestis tehtud uuringut projekti tagasiside kohta, kuid 2020. aastal korraldati projektiga liitunud õpetajate hulgas küsitlus, et teada saada ootusi seoses pilootprojektiga. Eestikeelsete õpetajate küsitluse tulemusena selgus, et paljudel ei olnud varem kokkupuudeid mitte-eesti kodukeelega laste õpetamisega. Enim ootavad need õpetajad, et see projekt tõstaks nende professionaalsust, pakuks uusi lahendusi, praktilisi näiteid ja õpetamismeetodeid ning uusi raamatuid ja õppevahendeid. Küsides õpetajatelt ootuste kohta, mis seostuvad koostööga lapsevanematega selgus, et nende ootused on eelkõige seotud usaldusliku koostööga lasteaia töötajate ja lapse perekonna vahel. Lisaks soovitakse, et lapsevanemad mõistaksid eesti keele õppe vajalikkust, tajuksid õpetajate püüdlusi, usuksid õpetajatesse ja oleksid huvitatud koostööst. (Neudorf jt, 2020)

Lasteaia venekeelsete rühmaõpetajate küsitluse tulemustest tuli välja, et nemad ootavad projektilt samuti uusi teadmisi ja meetodeid. Uurides õpetajate ootusi seoses koostööga lapsevanematega selgus, et nad ootavad, et vanemad võiksid olla huvitatud projekti kulgemisest ja annaksid oma panuse lapse keeleõppesse. Lapsevanematega läbiviidud küsitlusest nähtus, et nad ootavad, kuidas lapsel tekiks tänu projektile huvi keeleõppe vastu, lisaks, ning et õpe toimuks lapsele loomulikumas ja vahetumas lasteaia keskkonnasuheldes ja mängides. Kokkuvõtvalt olid kõigil uuringus osalenutel projekti suhtes ootused kõrged. (Neudorf jt, 2020) Lisaks need õpetajad, kes on projektiga liitunud õpetajad ning ka rühmameeskonnad, peavad osalema paralleelselt Tallinna Ülikooli koolitusel ning seires (Haridus- ja Teadusministeerium, 2021).

Pilootprojekt võimaldab toetada laste arengut läbi keeleõppe ning lapse vajadusest lähtuvalt korraldada õppe- ja kasvatustööd. Lisaks võimaldab ainult eesti keeles suhtlemine,

mängulised tegevused, süsteemsus, järjepidevus ja lõimitud tegevus lapsele tõhusamalt keelt õpetada talle soodsas keskkonnas. Seejuures on oluline roll meeskonnatööl venekeelsete õpetajatega ning lastevanematega.

2. UURINGU METOODIKA

Käesolevas peatükis kirjeldatakse uurimismetoodikat ja protseduuri ning uuringu valimit.

2.1. Uurimistöö eesmärk

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, kuidas hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse vahelist koostööd ja oma panust soodsate tingimuste loomisel eesti keele kui teise keele omandamisel pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas” osalevates lasteaedades. Eesmärgi täitmiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Kuidas lapsevanemad hindavad pilootprojekti "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas" tähtsust laste eesti keele kui teise keele omandamisel?
2. Kuidas toetavad lapsevanemad kodus lapse eesti keele kui teise keele omandamist?
3. Milliseks hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse koostööd projekti tingimustes?

2.2. Uurimismeetod ja protseduur

Vastavalt lõputöös püstitatud eesmärgile ja seatud uurimisülesannetele viidi lapsevanemate seas läbi uuring, mille käigus analüüsiti nende hinnanguid kodu ja lasteasutuse vahelisele koostööle ning vanemate panust soodsate tingimuste loomisel eesti keele kui teise keele omandamisel pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas” osalevates lasteaedades. Selleks kasutati lõputöös kvantitatiivset uurimismeetodit.

Kvantitatiivne uurimismeetod valiti sellepärast, et sellega on võimalik uurijal koguda võimalikult täpseid andmeid, mida saab statistiliselt mõõta ja üldistada (Õunapuu, 2014). Meetodit kasutati nende küsimuste analüüsimisel, kus respondent pidi vastama valikvastustega küsimustele või hindama neid Likerti tüüpi 5 või 6 palli skaalal. Likerti skaala puhul on vaja vastajatel hinnata oma hoiaku intensiivsust ette antud kategoorias äärmuste vahel. Seejuures on äärmus näiteks “ei nõustu üldse” ja “nõustun täielikult”.

Andmete kogumiseks kasutati ankeetküsimustikku, sest see võimaldab koguda mugavalt (Hirsjärvi jt, 2010) ja väikese ajakuluga võimalikult paljudelt inimestelt vastused (Õunapuu, 2014). Ankeetküsimustiku koostamise aluseks võeti varasemad teooriad ja uuringud ning uurimisküsimused. Küsimustik jagati neljaks teemaplokiks: taustandmed, lapse toetamine eesti keele kui teise keele omandamisel, lapsevanemate koostöö lasteaia ja hinnangud

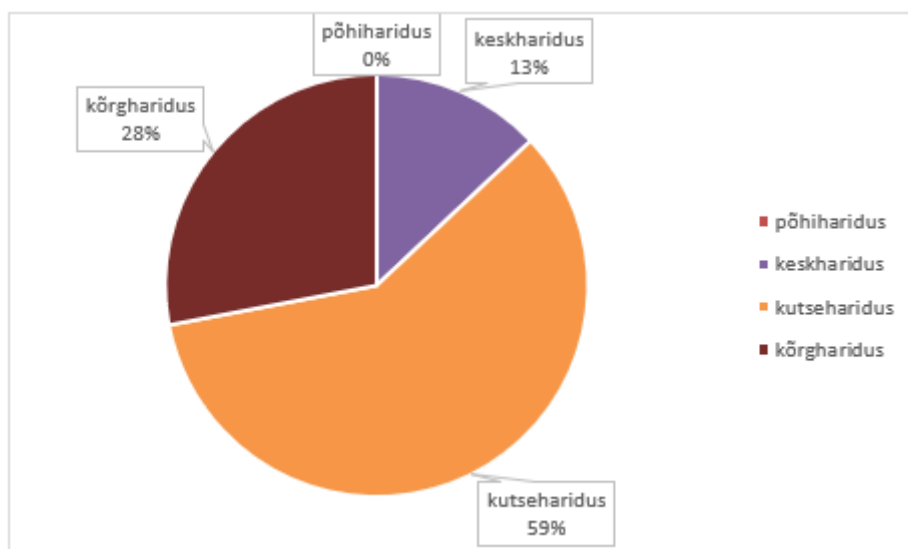
pilootprojektile “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas”. Küsimustik koosneb 24 küsimusest, mille seas on nii avatud küsimusi, kus lapsevanemad saavad näiteid tuua, valikvastustega kui ka Likerti 5 ja 6 palli skaalal küsimusi. Küsimused 1-7 uurisid lapsevanema ja tema lapse taustandmeid. Küsiti vanema vanuse, haridustaseme ja emakeele kohta, lisaks lapse soo, vanuse ja lasteaia käigu ning eestikeelses keskkonnas oleku kohta enne 1. septembrit 2018. aastal. Küsimused 8- 16 keskendusid lapsevanema toetusele lapse eesti keele kui teise keele omandamisele. Küsimused 17-19 keskendusid lapsevanemate koostööle lasteaiaga ja küsimused 20-24 vanemate hinnangule pilootprojektile “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas”.

Ankeetküsitlus viidi läbi elektrooniliselt Google Forms keskkonnas, kus lapsevanematel oli võimalik küsimustele vastata ajavahemikus 28.02-11.03.2022. Kvantitatiivsete andmete analüüsimiseks kasutati võrdlevat ja üldistavat analüüsimeetodit. Küsimustiku andmete analüüsimiseks ja jooniste koostamiseks kasutati tabelarvutusprogrammi *Microsoft Excel 2016*.

2.3. Valimi moodustamine ja iseloomustus

Valimi koostamisel lähtuti eesmärgipärase valimi põhimõttest, mille kohaselt peavad uuritavad vastama kindlatele kriteeriumitele (Õunapuu, 2014) ehk elama Ida-Virumaal ning nende lapsed käima venekeelses lasteaias. Esimesena uuriti, millised Ida-Virumaa lasteaiad pilootprojekti osalevad. Selleks otsiti välja lasteaedade kontaktandmed ning kirjutati nende e-posti aadressile palvega edastada uuringu küsitluse link lapsevanematele.

Küsitluses osales 39 lapsevanemat, kelle lapsed käivad Ida-Virumaa venekeelsetes lasteaedades. Uurides lapsevanemate taustandmeid selgus, et kõigi uuringus osalenud lapsevanemate emakeel on vene keel. Kodus räägivad oma lastega 90% uuringus osalenud lapsevanematest vene keeles. Vaid neli lapsevanemat ehk 10% räägivad mõlemat, nii eesti kui vene keelt. Neli neist vanematest on kõrgharidusega ja üks töötab projektis ka eesti keele õpetajana. Joonisel 1 on välja toodud uuringus osalenud lapsevanemate jagunemine haridustaseme järgi.

Joonis 1. Respondentide jagunemine haridustaseme järgi

Uuringus osalenud lapsevanematelt sooviti teada saada ka nende lapse vanuse kohta. Selgus, et enim osaleb uuringus vanemaid, kelle laps on 6-7aastane (12), kümnel vanemal on laps 4-5aastane, üheksal 5-6aastane ning ühel 7-8aastane. Seega enim osaleb uuringus vanemaid, kelle laps on 4-7aastane. Kuna pilootprojekt algas 2018. aastal, siis oli oluline teada saada, kas laps käis lasteaias enne 2018. aastat. Selgus, et 56% lastest käis juba enne 2018. aastast lasteaias ning 44% ei käinud. Samuti nähtus, et 69% lastest ei olnud enne 2018. aastat üldse eestikeelses keskkonnas.

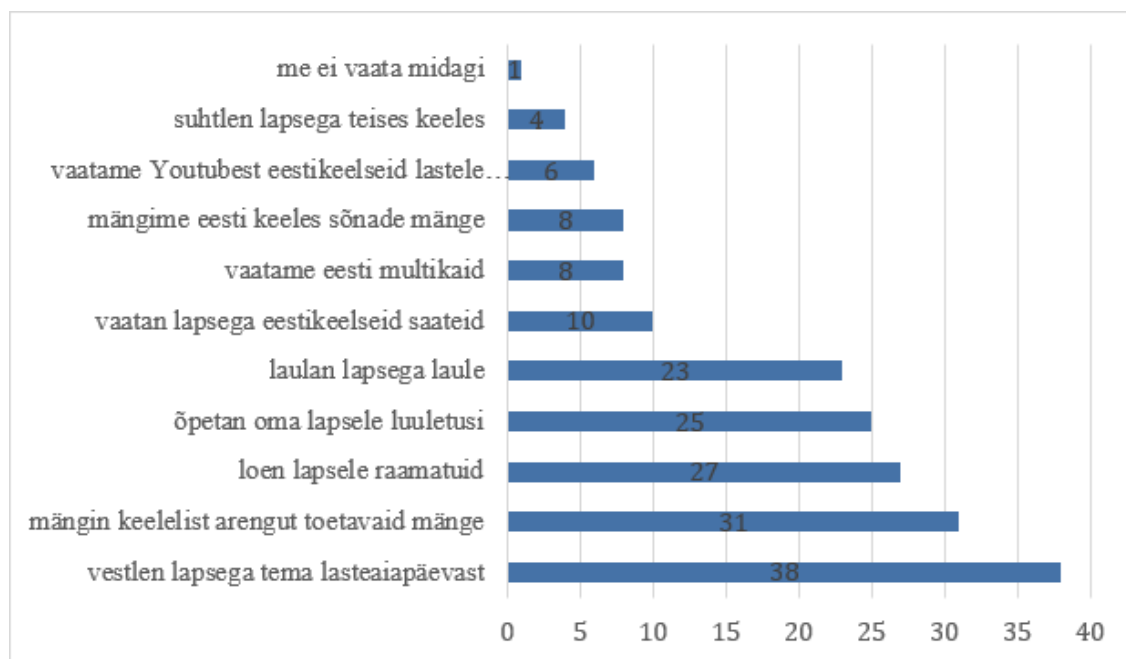
3. UURINGU TULEMUSED

Käesolevas peatükis antakse ülevaade uuringu peamistest tulemustest, mis olid saadud lapsevanematega läbiviidud ankeetküsitluse tulemusel, ning neid kõrvutatakse varasemate teooriate ja uuringutega. Eelmises peatükis kirjeldati küsimustikku, mis koosneb neljast osast ehk teemaplokist. Esimene osa ehk taustaandmed toodi välja valimi kirjelduses. Teine teemaplokk keskendub sellele, kuidas lapsevanemad toetavad kodus lapse eesti keele kui teise keele omandamist, kolmas uurib lapsevanemate ja lasteasutuse koostööd projekti tingimustes ning neljas keskendub sellele, kuidas vanemad hindavad pilootprojekti.

3.1. Lapsevanemate toetus lapse eesti keele kui teise keele omandamisel

Eelkoolialise lapse keele arendamisel on oluline roll lapsevanematel (Kärtner jt, 2006). Seega uuriti esiteks lapsevanematelt, kas nad toetavad kodus oma lapse arengut. Positiivsena nähtus, et 36 uuringus osalenud vanemat toetab oma lapse keelelist arengut. Kolm lapsevanemat seda ei tee. Siit võib järeldada, et need lapsevanemad ei oska ka ise eesti keelt ja seetõttu on neil raske lapse eesti keele kui teise keele omandamist toetada. Sama põhjus tuuakse välja ka Märka, Kuuspalu ja Solli poolt (2009).

Need lapsevanemad, kes vastasid eelmisele küsimusele “Kas toetate oma lapse keelelist arengut kodus?” jaatavalt, suunati edasi järgmise küsimuse juurde: “Kuidas Te toetate lapse keelelist arengut?” Uuritavad võisid valida mitu varianti. Küsimuse vastused on illustreeritud joonisel 2.

Joonis 2. Lapsevanemate tegevused lapse keelelise arengu toetamisel

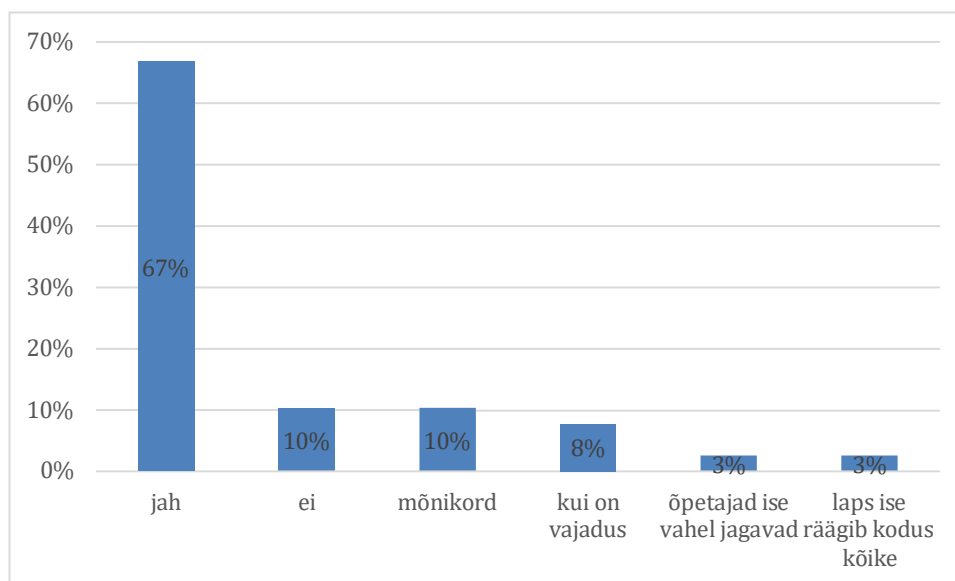
Enim toetavad vanemad lapse keelelist arengut läbi vestluse ehk räägitakse lapsega näiteks tema lasteaiapäevast, seda varianti valiti 38 korda. Ka Lalli ja Minlibajeva (2007) kohaselt saab lihtsasti toetada lapse keelelist arengut igapäevase vestluse kaudu. 31 korda märgiti, et lapsega mängitakse keelelist arengut toetavaid mängu, 27 vanemat loeb lapsele raamatuid ning 25 õpetab lapsele luuletusi. Märka, Kuuspalu ja Soll (2009) on välja toonud, et laps õpibki kõige tõhusamalt läbi mängu, seega on see ka hea meetod lapse keelelise arengu toetamisel. Üks lapsevanem märkis, et ta ei vaata midagi. Sama vanem märkis ka eelmise küsimuse vastuseks, et ta ei toeta kodus lapse keelelist arengut. Siinkohal võib uuesti järeldada, et lapsevanem ei oska ise eesti keelt ning seega on tal ka keeruline oma last selle õppel toetada. (Joonis 2)

Järgmisena uuriti lapsevanematelt, kas nende laps kasutab kodus eestikeelseid sõnu või väljendeid. Positiivsena selgus, et 64% lastest kasutab ka kodukeskkonnas mingil määral eesti keelt. Samas 36% lastest ei kasuta eestikeelseid sõnu ega väljendeid kodus keskkonnas. Tuul, Kirbits ja Kinkar (2011) toovad aga välja, et lapse keelelist arengut toetab oluliselt see, kui võrd motiveeritud on vanemad keele õppimisel ja selle kasutamisel kodus keskkonnas. Siit võib järeldada, et nendel lastel puudub kodus eeskuju ehk kui vanemad ei kasuta eestikeelseid sõnu, siis ei tee seda ka laps.

Vanematel, kes vastasid eelmisele küsimusele jaatavalt, paluti ka tuua näiteid lapse kasutatavatest eestikeelsetest sõnadest ja väljenditest. Selgus, et lapsed kasutavad peamiselt viisakusväljendeid “tere”, “tere hommikust”, “head aega”, tänusõnu “aitäh”, “palun” ning oskavad nimetada loomi ja pereliikmeid. Üks uuritav tõi välja, et tema laps nimetab kõiki värve, loeb numbreid ja oskab eesti keeles lugeda. Üks laps oskab kirjeldada, milline ilm on “päike paistab”, “lumi sulab” ja “vihma sajab”, ning nimetada teda ümbritsevaid esemeid. Samuti tõi üks lapsevanem välja, et tema laps oskab nädalapäevi öelda ning kasutada väljendeid, mida õpitakse lasteaias, näiteks “panen selga”, “magan”, “loen”, “söön” jne. Välja toodi ka see, et laps kasutab vastavalt lasteaia nädala teemaga seotud väljendeid ning kordab kodus lasteaias õpitud laule ja luuletusi.

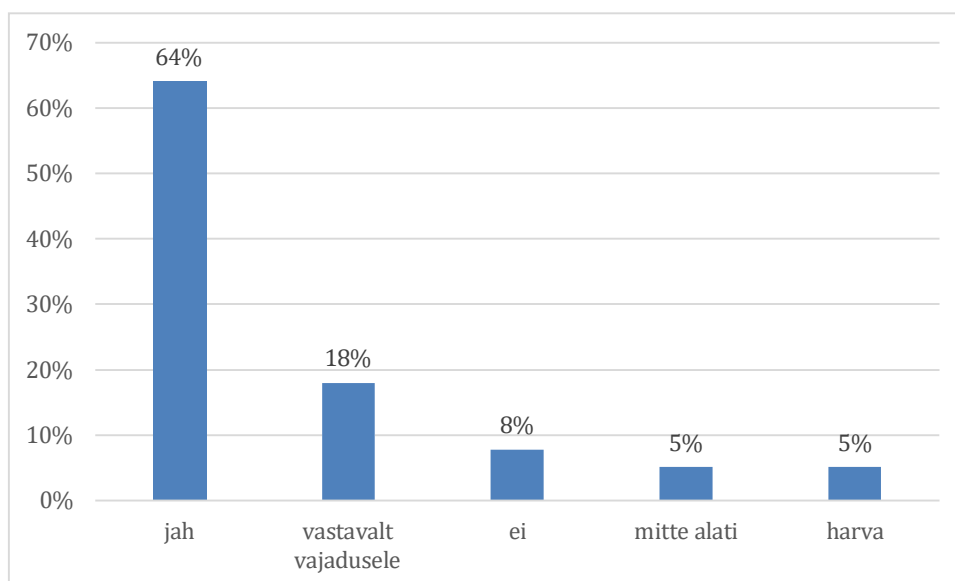
Lisaks küsiti vanematelt, kuidas nad reageerivad, kui kuulevad kodus lapselt eestikeelseid sõnu ja väljendeid. Enamik lapsevanemaid vastas, et siis nad kiidavad last. Lisaks uurivad, kuidas ta neid väljendeid teab ja paluvad need vene keelde tõlkida. Üks vanem kirjeldas, et ta rõõmustab ja kui saab öeldust aru, siis ka vastab lapsele eesti keeles. Ka teine vanem püüab lapsele vastata eesti keeles ning juttu jätkata. Lapsevanemad on üldjuhul rõõmsad, kui laps õpib uusi sõnu. Järeldub, et uuringus osalenud lapsevanemad peamiselt on rõõmsad selle üle, kui laps kasutab kodus eesti keeles õpitud sõnu ja väljendeid. See näitab lapsevanemale, kuivõrd laps lasteaias keeleliselt areneb ja võib-olla tekitab ka lapsevanemates soovi eesti keeles rohkem suhtlema hakata (Goodall ja Montgomery, 2014)

Järgmisena küsiti lapsevanematelt, kas nad on huvitatud õppematerjalidest ja teemadest, mida nende laps lasteaias rühmaõpetajaga õpib. 67% lapsevanematest vastas “jah” ehk võib järeldada, et nad on väga huvitatud. Samas 10% vastas “ei” ning 10%, et mõnikord. Lapsevanematest 8% vastasid, et on huvitatud siis, kui on vajadus. Paar lapsevanemat ei ole ise huvitatud, vaid vastasid, et õpetajad jagavad neid vahel ise, ning osad vastasid, et laps räägib kodus ise kõike (joonis 3). On positiivne, et valdav osa uuringus osalejatest tunneb huvi lasteaias kasutatavate õppematerjalide ja teemade vastu, sest see näitab, et nad on lapse arengu toetamise kaasatud (Barett jt, 2020). Samas ülejäänud uuritavad ei ole niivõrd huvitatud sellest, mida laps parasjagu lasteaias õpib. Lukk (2005) toob siinkohal välja, et kui kodu ei ole kursis sellega, mida lasteaias õpitakse, siis ei toetada ega kinnistata ka õpitut väljaspool lasteaeda.

Joonis 3. Lapsevanemate huvi lasteaias õpitud teemade vastu

Lasteaias õpitud teadmisi on oluline kodus keskkonnas kinnistada, et soodustada kodust õpikeskkonda ning toetada lapse keelelist arengut (Goodall ja Montgomery, 2014). Sellest lähtuvalt küsiti uuringus osalejatelt, kas nad kordavad või kinnistavad kodus koos lapsega lasteaias saadud teadmisi. Selgus, et 64% lapsevanematest teeb seda ja 18% teevad seda vastavalt vajadusele. Teised uuringus osalejad vastasid eitavalt, harva või mitte alati (vt joonis 4).

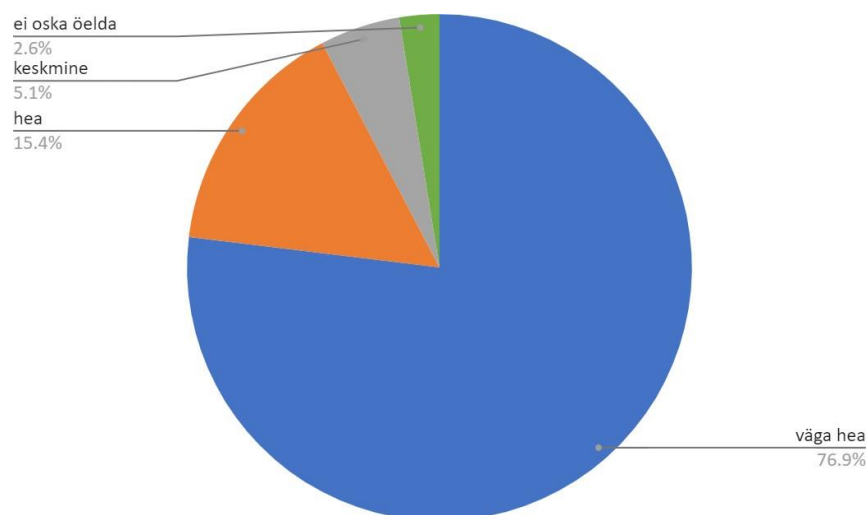

Joonis 4. Lasteaias õpitud teadmiste kinnistamine kodus keskkonnas

Kokkuvõtvalt järeldub, et valdav osa uuringus osalenud lapsevanematest toetab oma lapse keelelist arengut kodus ning julgustavad last eestikeelseid sõnu ja väljendeid kasutama. Lisaks on lapsevanemad peamiselt huvitatud õppematerjalidest ja teemadest, mida nende laps parasjagu rühmaõpetajaga lasteaias õpib ning õpitud kinnistatakse ka kodus.

3.2. Lapsevanemate hinnangud kodu ja lasteaia koostööle

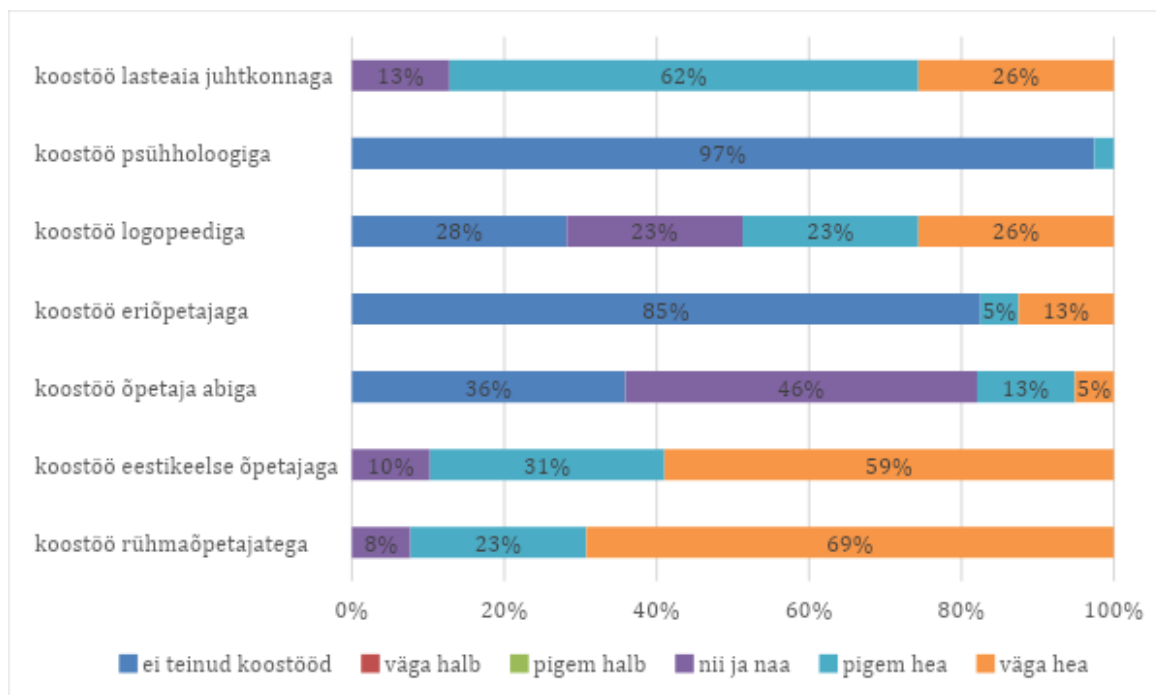
Erinevatest uuringutest on selgunud, et lapse keelelise arengu toetamisel mängib suurt rolli kodu ja lasteaia koostöö (Walker, 2007; Pirchio jt, 2013; Goodall ja Montogemery, 2014; Barnett jt, 2020). Käesolevas teemaplokis uuriti lastevanemate hinnanguid kodu ja lasteaia koostööle. Esimesena küsiti vanemate käest, millise hinnangu nad koostööle annavad. Vastused on kokkuvõtlikult esitatud joonisel 5.

Joonis 5. Lapsevanemate hinnang kodu ja lasteaia koostööle

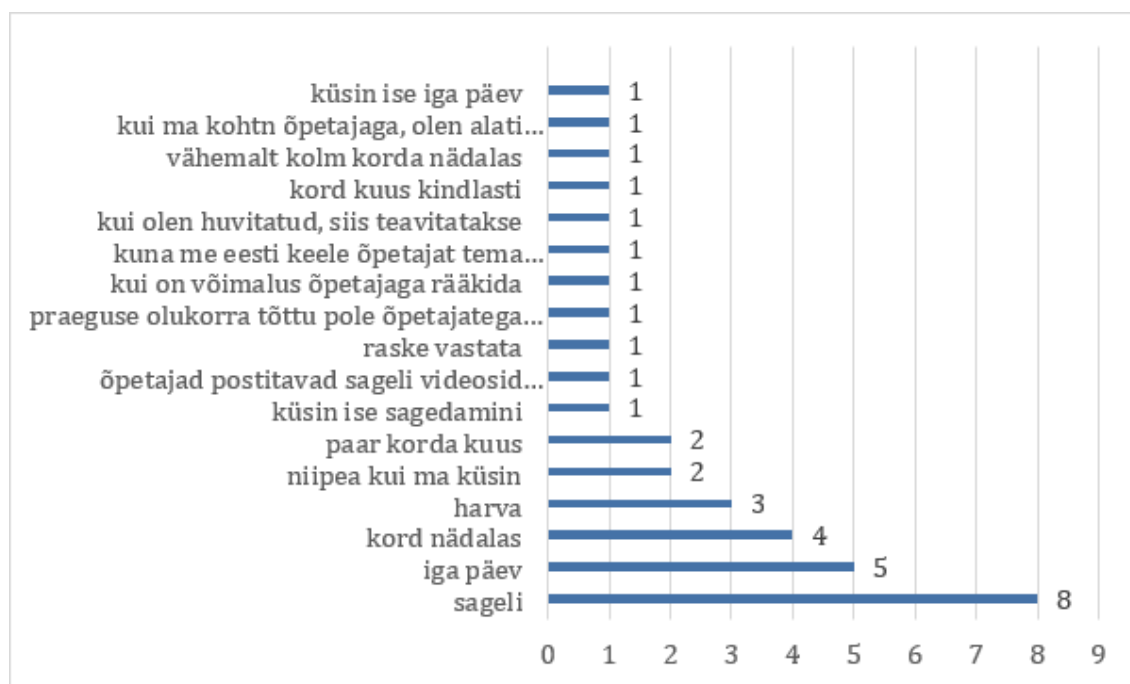
77% ehk 30 lapsevanemat hindavad kodu ja lasteaia koostööd väga heaks ning 15% heaks. Keskmiseks hindavad koostööd 5% lapsevanematest ning üks vastas, et ta ei oska öelda. (Joonis 5). Seejuures paluti lapsevanematel hinnata 6 palli skaalal, kuidas nad hindavad koostööd erinevate osapooltega. Selgus, et lapsevanemad peavad väga heaks koostööd eestikeelse õpetajaga ja rühmaõpetajaga. 69% lastevanematest hindas koostööd rühmaõpetajaga väga heaks ning 23% heaks. 59% uuritavatest pidas väga heaks koostööd eestikeelse õpetajaga ning 31% heaks. Lisaks peavad uuritavad ka heaks koostööd lasteaia juhtkonnaga, 26% märkisid koostööd väga heaks ja 62% heaks. Positiivsena nähtus, et lapsevanemad ei leidnud, et ühegi osapoollega nende koostöö oleks väga halb või halb.

Samas selgus, et kooli psühholoogiga ei ole koostööd teinud 97% lapsevanematest ning eriõpetajaga 85% (joonis 6). Siit on võimalik järeldada, et nende vanemate lapsel ei ole olnud vajadust psühholoogi või eriõpetaja abi järele ning selle tõttu puudub ka koostöö.

Joonis 6. Lapsevanemate hinnang koostööle erinevate osapooltega

Lisaks uuriti vanematelt, kui sageli teavitatakse neid lapse eesti keele kui teise keele omandamise tulemustest, sest üksteise kursis hoidmine hõlmab samuti koostööd (Walker jt, 2007; Shreidan jt, 2011). Selgus, et kaheksat lapsevanemat hoitakse sageli lapse tulemustega kursis ning viite vanemat teavitatakse iga päev. See on positiivne, sest kodu ja lasteaia vaheline suhtlus hõlbustab vanematel oma lapse kohta info saamist ning tegeleda oma lapse arengu toetamisega ka igapäevaselt koduses keskkonnas (Barnett jt, 2020). Neli lapsevanemat märkisid, et neid teavitatakse kord nädalas ning kolm tõdesid, et neid hoitakse lapse tulemustega harva kursis (joonis 7).

Joonis 7. Lapsevanemate teavitamine lapse keelelise arengu tulemustest

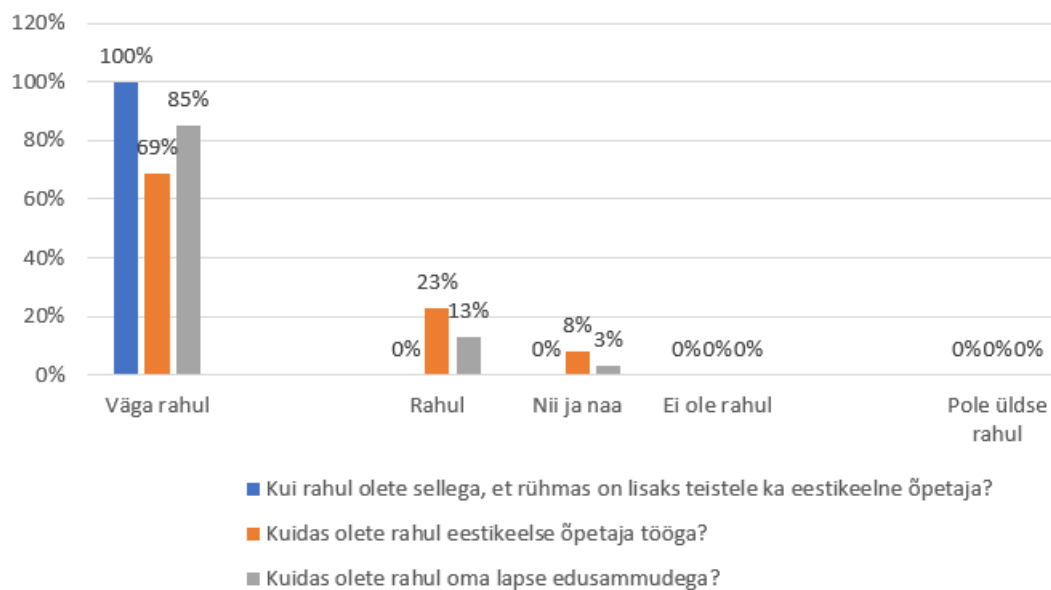
Seejuures uuriti, kuidas õpetajad lapsevanematega informatsiooni jagavad. Lapsevanematest 15 saavad informatsiooni Facebooki kaudu, seitse saab eragrupid internetis ning seitse kas isiklikult või Facebookis. Neli saab Viberis grupi kaudu ning ülejäänud saavad kas isiklikult, kirjalikult, avatud tundides, töölehtede, riietusruumis rippuva nädalaplaani kaudu või internetist. Ka Ginter (2011) on välja toonud, et koostöövormideks võib kasutada erinevaid kokkulepituid võimalusi, mis oleksid võimalikult mugavad mõlema osapoole jaoks.

Kokkuvõtvalt võib järeldada, et valdav osa lapsevanematest hindab koostööd lasteaiaiga heaks. Enim peavad uuritavad koostööd heaks rühmaõpetajaga ning kõige vähem psühholoogi ja eriõpetajaga. Lisaks nähtus, et lapsevanemad on üldjuhul rahul nende pakutava infoga lapse arengutulemustest ja kui nad ei saa piisavalt teavet, siis uurivad selle kohta ise. Peamiselt saadakse teavet Facebooki või internetis oleva eragrupi kaudu.

3.3. Lapsevanemate hinnangud projektile "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas"

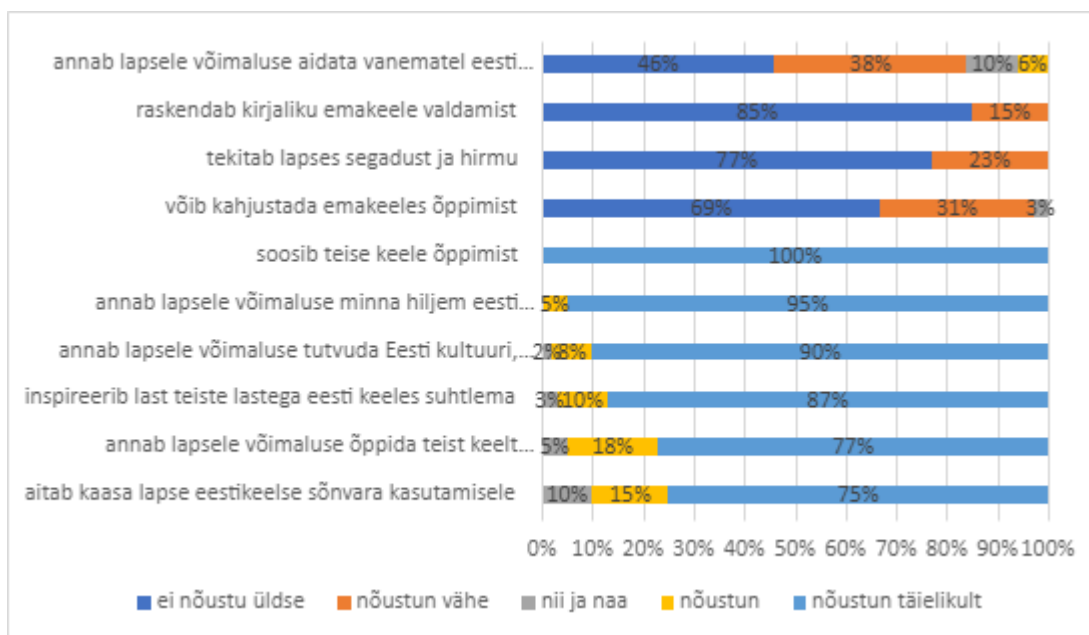
Käesolevas töös uurimisel olev pilootprojekt on nii-öelda katsetamisjärgus ja sai alguse 2018. aastal (Haridus- ja Teadusministeerium, 2021). Sellest lähtuvalt paluti esiteks vanematel hinnata, kui teadlikud nad on projektist "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas". Sellele küsimusele paluti uuritavatel vastata Likerti 5 palli skaalal. Selgus, et 64% uuringus osalenud vanematest on väga teadlikud, 23% teadlikud ja 13% vanematest vastas "nii ja naa". Mitte ükski uuritav ei vastanud, et ta on vähe teadlik või pole üldse teadlik. See on positiivne, et lapsevanemad on kursis lapse lasteaia katsetatava projektiga. Lisaks uuriti, kust lapsevanemad projekti kohta infot said. Selgus, et projekti kohta said lapsevanemad peamiselt infot rühmaõpetajatelt ehk 39 vanemat märkisid selle vastuse. 29 lapsevanemat saab infot teistelt vanematelt, 24 lasteaia juhtkonnalt ja 12 lapselt. Kuus vanemat saavad infot meediast ning üks mujalt allikast. See tekitab küsimuse, kas lasteaed ei teavitatud lapsevanemaid pilootprojekti, kus lapsed osalevad, vaid vanemad said infot hoopis meediast või mujalt allikast.

Järgmisena paluti uuritavatel Likerti 5 palli skaalal hinnata projektiga rahulolu kohta käivaid küsimusi. Esiteks uuriti vanematelt, kui rahul nad on sellega, et nende lapse rühmas on lisaks teistele õpetajatele ka eestikeelne õpetaja. Vastustest nähtus, et kõik uuritavad on sellega väga rahul. Teisena küsiti, kuidas on vanemad rahul eestikeelse õpetaja tööga nende lapse rühmas. Selgus, et 69% vanematest on väga rahul, 23% rahul ning 8% vastasid "nii ja naa". Viimasena paluti hinnata küsimust, kuidas on vanemad rahul oma lapse edusammudega eesti keele õppimisel. Vanematest 85% on edusammudega väga rahul, 13% on rahul ning üks uuritav vastas "nii ja naa" (joonis 8).

Joonis 8. Lapsevanemate rahulolu projektiga

Lastevanemate rahulolu mõistmiseks paluti neil ka Likerti 5 palli skaalal hinnata, kuid võrdnad nõustuvad erinevate väidetega, mis puudutavad nende lapse eesti keele õpetamist. Selgus, et enim nõustuvad lapsevanemad väidetega “soosib teise keele õppimist”. Kõik uuritavad nõustusid väitega täielikult. Vanematest 85% nõustusid täielikult sellega, et projekt annab lapsele võimaluse minna hiljem eesti õppekeele kooli, ning 90% leidsid, et see annab lapsele võimaluse tutvuda Eesti kultuuri, ajaloo ja traditsioonidega. Samuti hindas valdav osa vanematest, et projekt annab lapsele võimaluse teiste lastega eesti keeles suhelda (87% nõustub täielikult) ning annab võimaluse õppida teist keelt loomulikus keskkonnas (74%). Samas 31% vanematest nõustub vähesel määral sellega, et projekt võib kahjustada emakeeles õppimist. 23% nõustub vähesel määral ka sellega, et projekt tekitab lapses segadust ja hirmu (joonis 9). Võib järeldada, et lapsevanemad tunnevad sellepärast muret, sest projektiga kaasnes see, et lapsed läksid järsult üle eesti keele õppele, mis võibki lapses segadust ja hirmu tekitada, kui ta ei saa paljudest asjadest aru. Lisaks on mõistetav ka see, et lapsevanemad võivad tunda, kuidas projekt võib kahjustada emakeeles õppimist. Siinkohal võib järeldada, et lapsevanematele ei selgitatud projekti põhimõtteid piisavalt (Märka jt, 2009).

Joonis 9. Lapsevanemate hinnangud projektiga seotud väidetele

Lisaks küsiti lapsevanematelt avatud küsimusega, mis on nende arvates projekti tugevad küljed. Enim vanematest leidis, et eesti keele õppimise võimalus on kõige tugevam külg ja seda eriti selle tõttu, et kodus eesti keelt ei räägita või räägitakse harva. Toodi välja ka, et tänu sellele projektile on tulnud märkimisväärsed tulemused lühikese aja jooksul. Lisaks leiti positiivsena ka seda, et laps kuuleb päeval nii vene kui eesti keelt ning eesti keele õpetaja veedab lastega rohkem aega, lisaks toimub õppetöö väikestes rühmades, mis võimaldab õpetajatel lastele rohkem tähelepanu pöörata. Seejuures kirjeldasid kaks lapsevanemat, et õpitakse väikestes rühmades mänguliselt ning see on positiivne, sest lapsed õpivadki peamiselt läbi mängu. Kirjeldati ka võimalust iga päev tuttavas keskkonnas eesti keeles suhelda ning leiti, et kolm õpetajat rühmas mõjub lapse arengule positiivselt ja toob paremaid tulemusi.

Vanematelt küsiti ka projekti nõrkade külgede kohta. Siinkohal nähtus, et vanemad ei näe projektile nõrku külgi või oli neil sellele küsimusele raske vastata. Üks lapsevanem nentis, et lapsel on nüüd suurem koormus, sest päeval on paralleeltunnid nii eesti kui vene keeles, ning teine leidis, et lapsel ei ole võib-olla alati kõik selge, sest kodus suheldakse vene keeles. Toodi välja ka asjaolu, et projektiga liituti liiga hilja. Üks uuritav mainis ka seda, et lapsed kuulevad selle projektiga liitumise tõttu rohkem vene keelt.

Kokkuvõtvalt jäeldub, et lapsevanemad on pilootprojektiga "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas" väga rahul. Valdav osa uuritavatest on projekti olemusest teadlikud. Neile meeldib, et lisaks teistele õpetajatele on rühmas ka eestikeelne õpetaja ning nad on tema tööga igati rahul. Samuti on uuritavad rahul oma lapse edusammudega, mis on kaasnenud seoses projektiga. Vanemad leiavad, et projekt soosib teise keele õppimist, annab võimaluse minna hiljem eesti õppekeele kooli ning annab lapsele võimaluse tutvuda Eesti kultuuri, ajaloo ja traditsioonidega. Projekti tugevateks külgedeks peavad vanemad eesti keele õppimist, märkimisväärseid tulemusi lühikese ajaga, õppetöö toimumine väikestes rühmades ning õppimine läbi mängu. Nõrku kohti ei osanud enamik uuritavatest välja tuua, kuid paar vanemat tõid välja, et lastel on selle tõttu suurem koormus ning osad asjad võivad lapsel segaseks jääda, sest kodus räägitakse vaid vene keeles.

KOKKUVÕTE

Eelkooliealist last mõjutavad peamiselt kodu ja lasteaed. Selleks, et lapse arengut maksimaalselt toetada, on oluline last ümbritsevate peamiste keskkondade vaheline koostöö. See on eriti oluline lapse teise keele omandamise toetamiseks. On leitud, et mida ühtsem on lapsega tegelev võrgustik, seda tõhusam on ka selle mõju lapse keelelisele arengule. Selleks, et tõhustada lapse arengut läbi keeleõppe ja edendada koostööd erinevate osapoolte vahel, on loodud pilootprojekt "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas". Projekti viiakse venekeelses rühmas läbi õppetööd vaid eesti keeles. Kuna projekt on veel suhteliselt uus ja alles katsetamisjärgus, ei olnud varasemalt läbi viidud uuringut, mis keskenduks lapsevanemate hinnangule. Sellest lähtuvalt seati käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks välja selgitada, kuidas hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse vahelist koostööd ja oma panust soodsate tingimuste loomisel eesti keele kui teise keele omandamisel pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas" osalevates lasteaedades.

Bakalaureusetöö teoreetilises osas anti ülevaade kodu ja lasteaia koostööst ja selle olulisusest, koostöö meetoditest ja lapsevanema toetusest lapse teise keele omandamisel ning kirjeldati pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas" olemust. Empiirilises osas korraldati lapsevanematega, kelle lapsed käivad Ida-Virumaa venekeelsetes lasteaedades, ankeetküsitlus, analüüsima, kuidas nad hindavad kodu ja lasteasutuse vahelist koostööd ning oma panust soodsate tingimuste loomisel lapse eesti keele kui teise keele omandamisel seoses projektiga. Küsitluses osales 39 lapsevanemat.

Esimene empiirilise osa uurimisküsimusega sooviti teada, kuidas lapsevanemad hindavad pilootprojekti "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas" tähtsust laste eesti keele kui teise keele omandamisel. Uuringu tulemustest järeldus, et lapsevanemad on projektiga siiani väga rahul ning on selle olemusest teadlikud. Vanematele meeldib see, et lisaks teisele õpetajale on rühmas ka eestikeelne õpetaja, kes toetab nende lapse teise keele omandamist. Selgus, et uuringus osalenud lapsevanemad on eestikeelse õpetaja tööga väga rahul ning leiavad, et tänu temale on lapsed teinud suuri edusamme väikese ajaga. Vanemad hindavad projekti laste eesti keele kui teise keele omandamisel väga oluliseks, sest see soosib lapse teise keele õppimist, annab võimaluse minna hiljem eestikeelses kooli ning

tutvuda Eesti kultuuri ja traditsioonidega, inspireerib last teiste lastega eesti keeles suhtlema ning annab neile võimaluse õppida teist keelt. Vanemad leidsid projektil rohkem tugevaid kui nõrku külgi. Projekti nõrkuseks nimetati seda, et lapsel on suurem koormus kui tavaliselt ning vahel ei pruugi lapsel kõik selge olla, sest ta ei saa eesti keelest veel niivõrd hästi aru. Kõige tugevamaks küljeks peavad vanemad seda, et lapsel on võimalik õppida eesti keelt, lisaks see, et laps saab õppida väiksemas rühmas ning teha seda mänguliselt.

Teise uurimisküsimusega selgitati välja, kuidas toetavad lapsevanemad kodus lapse eesti keele kui teise keele omandamist. Selgus, et kuigi lapsevanemate kodune keel on vene keel, nad valdavalt toetavad oma lapse keelelist arengut kodus ning suhtuvad hästi sellesse, kui laps kasutab kodus eesti keelt. Lapse keelelist arengut toetavad lapsevanemad vestluse, mängude, lastele raamatute lugemise ning luuletuste õpetamise kaudu. Üle poolte lapsevanematest tõid välja, et neid huvitavad õppematerjalid ja teemad, mida nende laps lasteaias rühmaõpetajaga õpib, ning nad kordavad ja kinnistavad kodus koos lapsega lasteaias saadud teadmisi.

Kolmanda uurimisküsimusega taheti teada saada, kuidas hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse koostööd projekti tingimustes. Selgus, et valdavalt hindavad lapsevanemad koostööd lasteaiaga väga heaks. Enim tehakse koostööd rühmaõpetajaga ja eestikeelse õpetajaga. Vanemad on rahul ka neile jagatava informatsiooniga lapse arengutulemustest. Seejuures nähtus, et kui vanemad tunnevad teabest puudust, siis küsivad õpetajatelt ise. Sellest järeldub, et lapsevanemad tunnevad oma lapse arengutulemuste vastu huvi. Vanemad saavad infot peamiselt Facebooki ja internetis oleva eragrupi kaudu.

Uurimistöö tulemuste põhjal võib teha järgmised järeldused:

1. Lapsevanemad on pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ kui ka oma lapse edusammudega väga rahul.
2. Lapsevanemad toetavad oma lapse keelelist arengut kodus ning julgustavad last eestikeelseid sõnu ja väljendeid kasutama.
3. Lapsevanemad hindavad koostööd lasteaiaga projekti tingimustes heaks.

Kokkuvõtteks võib öelda, et kõik töös püstitatud uurimisküsimused said vastuse ning bakalaureusetöö eesmärk on saavutatud. Uuringus osalenud lapsevanemate arv on üpriski väike, seega on soovitatav korraldada edasine uuring suurema valimiga ning teha põhjalikumad ja üldistavad järeldused.

KASUTATUD ALLIKAD

- Barnett, M., Paschall, K. W., Mastergeorge, A., Cutshaw, C. A., Warren, M. (2020). Influences of Parent Engagement in Early Childhood Education Centers and the Home on Kindergarten School Readiness. *Early Childhood Research Quarterly*, 53, 260-273.
- Bramesfeld, K. D., Carrick, A. C., Lessmeier, S. L., Nicoloff, A. N., Keiser, M. E., Metter, S. A. (2013). Parental Involvement in a Childcare Center: Assessing Predictors of School-Based Involvement. *Psi Chi, the International Honor Society in Psychology*, 18(3).
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press.
- Deutsch, M. (2006). *Cooperation and competition*. In M. Deutsch, P. T. Coleman, & E. C. Marcus (Eds.), *The Handbook of Conflict Resolution: Theory and practice* (23–42). San Francisco: Jossey-Bass.
- Gammelgard, L. (2008). *Keelestrateegia lasteaedadele*. Rootsi kultuurifond Soomes.
- Ginter, J. (2009). *Lapsevanemate ja kooli koostöö*. Kättesaadav: <https://docs.google.com/document/d/1Y5svopGBppP2QHN0rDkYSlnaNCIdgyDQax58XiEHhyA/edit?hl=en&pli=1> 01.03.2022
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2022). *Eestikeelsed õpetajad lasteaeda ja kooli*. <https://www.hm.ee/et/eestikeelsed-opetajad-lasteaeda-ja-kooli>
- Heller, R. (2003). *Meeskonna juhtimine*. Tallinn: Koolibri
- Häidkind, P., Palts, K. (2014). Lapse arengu hindamine ja koostöö lapsevanematega. Rmt. Pillmann, J., Ennok, K., Villems, K., Peterson, T. (Koost) *Lapse arengu hindamise ja toetamise juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*. Haridus- ja Teadusministeerium.
- Kärtner, P., Maiberg, L., Rikker, M., Tuuling, L., Voltein, E. (2006). *Õppematerjal koolieelsete lasteasutuste eesti keele kui teise keele õpetajate põhi- ja täiendkoolituseks*. Tartu: Atlex.
- Lall, A., Minlibajeva, H. (2007). Teisest rahvusest laps lasteaias. Rmt. A. Harjo, L., Harvara (Koost.), *Psühhosotsiaalse keskkonna juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*. Tervise Arengu Instituut.

Lukk, K. (2005). Families as Partners of Schools: The influence of parenting style on the development of child's intellect. Rmt. *Lapse kasvukeskkond Eestis ja Soomes III*. Teadusartiklite kogumik. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus, 118–131.

Lasteaed Tareke. (2022). *Pilootprojekt "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelelega rühmas*.

<http://www.lasteaed-tareke.ee/Pilootprojekt-Professionaalne-eestikeelne-opetaja-vene-oppekeelelega-ruhmas-1>

Märka, M., Kuuspalu, K., Soll, M. (2009). Erinevad keele- ja kultuurirühmad. Rmt. E. Kulderknup (toim), *Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus*. Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.

Neudorf, E., Ugaste, A., Tuul, M., Varik, P., Õun, T. (2021). *Pilootprojekt. Projektis osalenud eestikeelsete õpetajate, venekeelsete õpetajate, juhtide ja lastevanemate ootuste ja hoiakute hindamise kokkuvõte (2020. aastal liitunud lasteaegade rühm)*. Tallinna Ülikool.

Pirchio, S., Tritrini, C., Passiatore, Y., Taeschner, T. (2013). The Role of the Relationship between Parents and Educators for Child Behaviour and Wellbeing. *International Journal about Parents in Education*, 7, (2), 145-155.

Zhang, N., Yu, D., Guo, K. (2021). Home-School Cooperation in Rural Kindergartens: A Survey Study with Chinese Kindergarten Teachers. *Australian and International Journal of Rural Education*, 61 (2).

Tallinna Sitsi Lasteaed (2022). Pilootprojekt "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelelega rühmas. <https://www.tallinn.ee/est/sitsi-lasteaed/HM-projekti-Varane-keeleope>

Tuomela, R. (2000). *Cooperation. A Philosophical Study*. Finland: Springer Science + Business Media Dordrecht.

Tuul, M., Kirbits, K., Kinkar, V. (2011). *Meie mitmekultuuriline lasteaed. Abiks õpetajale Euroopa kolmandatest riikidest saabuvate ja lasteasutuse õppekeelest erineva koduse keelega laste õpetamisel*. Nokian Baltic OÜ.

Walker, S., Wachs, T. D., Gardner, J. M., Lozoff, B., Wasserman, G. A., Pollitt, E., Carter, J. A. (2007). Child development: risk factors for adverse outcomes in developing countries. *The Lancet*, 369 (9556), 145-157.

Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu Ülikool.

LISA

Ankeet lastevanematele.

Lugupeetud lastevanemad!

Olen Tartu Ülikooli Narva kolledžis koolieelse lasteasutuse õpetajaks õppiv üliõpilane. Palun Teie abi oma bakalaureusetöö koostamisel, milles soovin uurida, kuidas hindavad lapsevanemad kodu ja lasteasutuse vahelist koostööd ja oma panust soodsate tingimuste loomisel eesti keele kui teise keele omandamisel pilootprojektis „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ osalevates lasteaedades.

Vastake, palun, kõigile küsimustele, Teie anonüümsus on garanteeritud. Teie vastuseid kasutatakse teadustöö tegemiseks vaid üldistatud kujul ja ei seostata kuskil Teie isikuga. Oleksin tänuulik kui osaleksite minu uurimuses.

Täiendavate küsimuste korral vastan meeleldi e-meili teel.

E-meili: natalija5031@gmail.com

Ette tänades,
Natalja Markova

1. Lapse sugu

- Poiss
- Tüdruk

2. Lapse vanus

Vastus...

3. Kas teie laps käis sõimes või lasteaias enne 1. septembrini 2018?

- Jah
- Ei
- Teine vastus.....

4. Kas teie laps oli enne 1. septembrini 2018 eestikeelses keskkonnas?

- Jah
- Ei
- Teine vastus.....

5. Teie vanus?

Vastus...

6. Teie haridustase

- Põhiharidus
- Keskkharidus
- Kutseharidus
- Kõrgharidus

7. Mis keel on Teie emakeel?

Vastus

8. Mis keeles/keeltes te oma lapsega kodus räägite?

Vastus.....

9. Kas toetate oma lapse keelelist arengut kodus?

- Jah
- Ei

10. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis kuidas toetate keelelist arengut kodus?

- Vestlen lapsega tema lasteaiapäevast
- Suhtlen lapsega teises keeles
- Loen lapsele raamatuid
- Mängin keelelist arengut toetavad mängud
- Õpetan oma lapsele luuletusi
- Laulan lapsega laule
- Kuulame Eesti raadiosaateid lastele
- Lapsega eestikeelsete saadete vaatamine
- Vaatame youtubest eestikeelseid lastele mõeldud videoed
- Eesti multikaid vaatame
- Midagi muud. Vastus....

11. Kas Teie laps kasutab kodus eesti keelseid sõnu/väljendeid?

- Jah (Tooge näiteid)...
- Ei

12. Kuidas reageerite, kui kuulete kodus lapse suust eestikeelseid sõnu/väljendeid?

Vastus...

13. Kas olete huvitatud õppematerjalidest, teemadest, mida teie laps lasteaia rühmaõpetajate juures õpib?

- Jah
- Ei
- Teine vastus

14. Korrata, kinnistada kodus koos lapsega lasteaias saadud teadmisi?

- Jah
- Ei
- Teine vastus

15. Kui teadlik olete projektist " Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas "

- 1 Pole üldse teadlik
- 2
- 3
- 4
- 5 Väga teadlik

16. Kust ja kellelt saite projekti kohta infot? (saate valida mitu vastust)

- Rühma õpetajalt
- Lasteaia juhtkonnalt
- Omavalitsuste esindajatelt
- Teistelt vanematelt
- Lapselt
- Meediast
- Teistest allikatest
- ...Teistest allikatest (kust täpselt?) Vastus....

17. Millise hinnangu annate lasteaia ja kodu koostööle oma lapse rühmas?

- Väga hea

- Hea
- Keskmine
- Halb
- Väga halb
- Ei oska öelda

18. Kui sageli teavitatakse teid lapse eesti keele kui teise keele omandamise tuemustst?

Vastus....

19. Kuidas jagavad õpetajad teiega informatsiooni eesti keele kui teise keele õppimisele suunatud tegevuste teemade, sisu ja sõnavara kohta?

Vastus ...

20. Palun hinnake, kuivõrd nõustute järgmiste väidetega, mis puudutavad teie lapsele eesti keele õpetamist.

Vastamiseks kasutage skaalat: 1 – ei nõustu üldse ja 5 – nõustun täielikult.

Projektis osalemine:

aitab kaasa lapse eestikeelse sõnavara kasutamisele,	1	2	3	4	5
annab lapsele võimaluse õppida teist keelt loomulikus keskkonnas,	1	2	3	4	5
inspireerib last teiste lastega eesti keeles suhtlema,	1	2	3	4	5
Annab lapsele võimaluse tutvuda Eesti kultuuri, ajaloo ja traditsioonidega,	1	2	3	4	5
annab lapsele võimaluse minna hiljem eesti õppekeele kooli,	1	2	3	4	5
annab lapsele võimaluse integreeruda Eesti ühiskonda,	1	2	3	4	5
soosib teise keele õppimist	1	2	3	4	5
võib kahjustada emakeeles õppimist	1	2	3	4	5
tekitab lapses segadust ja hirmu,	1	2	3	4	5
raskendab kirjaliku emakeele valdamist	1	2	3	4	5

annab lapsele võimaluse aidata vanematel eesti keelt õppida	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

21. Palun hinnake oma rahulolu projektiga

Vastamiseks kasutage skaalat: 1 – Pole üldse rahul ja 5- Väga rahul

Kui rahul olete sellega, et teie lapse rühmas on lisaks teistele ka eestikeelne õpetaja?	1	2	3	4	5
Kuidas olete rahul eestikeelse õpetaja tööga selles rühmas?	1	2	3	4	5
Kuidas olete rahul oma lapse edusammudega eesti keele õppimisel?	1	2	3	4	5

22. Palun hinnake oma kogemuse põhjal koostööd järgmiste osapooltega

Vastamiseks kasutage skaalat:

1- Ei teinud koostööd, 2- Väga halb, 3- Pigem halb, 4-Nii ja naa, 5-Pigem hea, 6- Väga hea

Koostöö rühma õpetajatega	1	2	3	4	5	6
Koostöö eestikeelse õpetajaga	1	2	3	4	5	6
Koostöö õpetaja abiga	1	2	3	4	5	6
Koostöö eriõpetajaga	1	2	3	4	5	6
Koostöö logopeediga	1	2	3	4	5	6
Koostöö psühholoogiga	1	2	3	4	5	6
Koostöö lasteaia juhtkonnaga	1	2	3	4	5	6

23. Mis on teie arvates projekti tugevad küljed?

Vastus....

24. Millised on teie arvates projekti nõrgad küljed?

Vastus...